

(Nadaljevanje)

—Hej, kam pa rineš? Ni razumela besed, pač pa udarec s puškinim kopitom. Poslušno je krenila navzdol.

—Daj sem ščeneta—je zavpil eden in segel po otroku. Prestrašeno je stisnila mrtvo telesce k prsim, kakor da bi mu mogli storiti še kaj žalega, kakor da mu je mogoče še kaj hulega storiti.

—Daj ga sem!—je preteče zavpil stražar in jo potegnjal za roko. Majhno telesce je zletelo v sneg. Olena se je zgrudila na kolena zraven njega.

Kleče je Olena okamenela. Sedaj je spoznala svoje sanje. Spoznala je prostor in temno jamo v ledu. Ob robovih je bil led zelenkaste barve, temna voda se je prelivala in pretakala kakor živa.

Olena je z mrtvimi očmi strmela v tiho valujočo, temno vodo. Voda je že odnesla drobno telesce, že ni več sinčka. Edino znamenje, edina sled, ki je govorila o njem, je krvavi madež na snegu, pečat, vtisnjen v beli prt.

Vojaka sta se nekaj posvetovala, pomenkovala, ogledovala jamo in nekaj merila. Olena se ni zanimala. Njene oči so se vsesale v drobne valove, ki so kipele izpod ledu in spet izginjali. Zdaj je dobro skrit, zdaj ga nihče več ne najde. Sloj ledu je bil debel, zgoraj pa ga je pokrivala še snežena pernica.

Globok led je ležal v nedogled, voda je drvela po neznani poti pod ledom in snegom, po poti, ki je bila dobro skrita nemakim očem. "Kam teče?" se je v skrbeh vprašala Olena ter se spomnila, da teče na vzhod. V srcu je začutila radost: sinček plava k svojim, plava v svobodno deželo, ki ni pozna nemških verig.

Strazarja sta se o nečem pripravila: umaknila sta se za nekaj korakov in spet nekaj merila. Eden strazarjev je udaril po robu luknje s puškinim kopitom in odbil velik kos ledu. Na snegu se je začrtala dolga, temna razpoka. Led je zdrnil v vodo in se zazibal na valovih; zelen rob luknje je zdaj zalesketal malo dalje.

—Kaj pa bi, ko sem ti tako zoprni, da jočeš zaradi mene!" ji odgovoril napurjeno. Gledala me je. Kakor se je bila sklonila, da bi dvignila vrč, tako je tudi obstala. Na trepalnicah solze, usta raztegnjena bolestno in jokavo.

Oglasilo se je škripanje korakov. Vojaka sta se obrnila. Prihajal je kapetan Werner. Vojaka sta se vrvavnala. Olena ni niti glave okrenila. Še vedno je klečala kakor začarana in strmela v vodo, v lesket drobnih valov.

—Hej, ti! Pri tej priči boš crknila, razumeš? Povej, kje so partizani? Ves je trepetal od pridruženega besa. Brž ko je bil odpravil Oleno z vojakoma, so mu telefonirali iz štaba. Vsekakor, za vsako ceno mora izvedeti, kje so partizani.

—Zakaj si hud name? Ne jezi se, za živo mater!" me je pričela prositi in je komaj govorila in se jokala, samo da bi se pobotala. Debele solze so ji tekale po licih. "Prijatno je dihal. Rada bi bila čula moj dihanje in kaj šele glas, ki pričakuje odpustčarja.

—Vrgla sva ga v luknjo—je preplaheno odgovoril mlajši. Kaj se je neki pripetilo, zakaj je kapetan sam prišel sem, zakaj vprašuje po otroku, ki ga je še pred eno uro sam ukazal spraviti proč? Vojak se je prestrašil. Morda nista storila prav, morda nista razumela povelja?

—Toda Werner je zamahnil z roko. —Ti, poslušaj! Kje so partizani? Olena ni odgovorila. Prav tako pazorno kakor prej vodo je gledala kapetanov obraz. Opazila je vse do najmanjših podrobnosti.

—Kaj zijaš? Vprašam te, kje so partizani? Videl je, da vprašanje ni prodrlo do nje, da ga ni slišala, da ne bo ničesar dosegel. Kapetana je zgrabilo divje sovraštvo. Začel je obzlovati, da ne more še enkrat dobiti v roke njegovega otroka—prehitro in preveč preprosto je končal z njim.

—E, nočem!" sem rekel jezno, jo zapustil in odšel naglo, kruto. Nisem se smel ozreti, ker vem, kakšno bi videl. Pospešil sem korake. Nisem več poslušal tištega smeha, hohota, škripanja in natovarjanja kadi, komaj sem čakal, da stopim čez cesarsko cesto in odidem tja nekod. . . . Bilo mi je tesno. Megla se nikakor ni hotela dvigniti.

—Da, zaradi tega sem zdaj molčal in se še delal jeznega, srditega. Resda se je ona takoj potem trudila, da bi se pobotala, vendar se ni prehujo jezila, ker sem jaz kljuboval. Saj je vedela, zagotovo vedela, da se bova tu v vinogradu zbogala; da, bova, kakor že lani, oba obrabla ena na drugo, da bom metal grozde v njegovo kosarico, rabil njen nož in potem, ko bova nabirala jagode, bom nalahé stiskal njeno roko v svoji in tedaj se nama bodo prsti prepletali in se bosta dotikali glavi, obraza, lasje.

—"Glej ga!"—in mi ga je ponudila. Gledala me je z zamagleinimi in napol priprtimi očmi. Celo njena bradica je zardeva in svetila. "Začnila brati!" je šepnila in pokleknila k meni.

—"Pa pojdi!" je vdano zasepetala in utihnila ter se oprla z rokami ob zemljo, da ne bi padla. "Vprašal sem mater, če naj grem, in je privolila."

—"Pojdi," je rekla. "Tu nam tako in tako ne hasne. Le cigank se pazi. . . Ta reč je zdaj v navadi in. . ."

—"Ne bom več jokala, živ bodi!"—In da bi me prepračila, je pričela s prsti zbirati solze, razgubljene po obrazu.

—"Nočem! . . . Daj, da te poljubim!" sem rekel iznenada, da sam nisem vedel zakaj. In sem pričel drhteti. Bržda me je omotil tisti vonj zrelega in v kadeh vsepopovst zmešanega grozjdja in vlage. . . . A najbolj so me menda upjatile njena usta, ki so se zdaj raztegnila v nasmešek, srečna, ker sem ji potrdil, da jo ljubim, pa osramočena od moje prdrčnosti, da tako odkrito in glasno zahtevam poljub. . . .

—"Daj mi!" "M—m—m. . ." je jecljala. "Nočem na silo, nočem!" sem pričel. "Če hočeš, daj, če ne. . ." —In sem šel.

—"Govori!"—Ne da bi dvignila oči je šla s hladnim, črnim prstom po moji dlani in pričela: "Duša tvoja je široka, srce črno, da gorje tisti, ki se vate zagleda. Življenje imaš pisano, pot daljno, neznanu in temno. Ako preživiš. . ."

—"Govori!"—Ne da bi dvignila oči je šla s hladnim, črnim prstom po moji dlani in pričela: "Duša tvoja je široka, srce črno, da gorje tisti, ki se vate zagleda. Življenje imaš pisano, pot daljno, neznanu in temno. Ako preživiš. . ."

—"Govori!"—Ne da bi dvignila oči je šla s hladnim, črnim prstom po moji dlani in pričela: "Duša tvoja je široka, srce črno, da gorje tisti, ki se vate zagleda. Življenje imaš pisano, pot daljno, neznanu in temno. Ako preživiš. . ."

—"Govori!"—Ne da bi dvignila oči je šla s hladnim, črnim prstom po moji dlani in pričela: "Duša tvoja je široka, srce črno, da gorje tisti, ki se vate zagleda. Življenje imaš pisano, pot daljno, neznanu in temno. Ako preživiš. . ."

Michael J. Oull (desno), novovoljeni predsednik unije voznikov CIO in Gustav Faber, tajnik-blagajnik, si čestitata na voljni smagi. Oba pripadata desničarski grupi unije.

lavcev, ki so molče in naglo brali grozde. Tu pa tam se je zabelilo in zašumelo kakšno žensko krilo. Na okopih je stala gruča gospode in gospodičen in gledala na cesarsko cesto, po kateri so se pomikali tovori v mesto, pa cigani in ciganke in beraci so se razhajali po že obranih vinogradih, da bi pobirali ostanki. . . .

—"A, da bo spet kakor tistikrat pri studencu, ko si jokala?" sem pričel. "Ne bom več jokala, živ bodi!"—In da bi me prepračila, je pričela s prsti zbirati solze, razgubljene po obrazu.

—"Nočem! . . . Daj, da te poljubim!" sem rekel iznenada, da sam nisem vedel zakaj. In sem pričel drhteti. Bržda me je omotil tisti vonj zrelega in v kadeh vsepopovst zmešanega grozjdja in vlage. . . .

—"Daj mi!" "M—m—m. . ." je jecljala. "Nočem na silo, nočem!" sem pričel. "Če hočeš, daj, če ne. . ." —In sem šel.

—"Govori!"—Ne da bi dvignila oči je šla s hladnim, črnim prstom po moji dlani in pričela: "Duša tvoja je široka, srce črno, da gorje tisti, ki se vate zagleda. Življenje imaš pisano, pot daljno, neznanu in temno. Ako preživiš. . ."

—"Govori!"—Ne da bi dvignila oči je šla s hladnim, črnim prstom po moji dlani in pričela: "Duša tvoja je široka, srce črno, da gorje tisti, ki se vate zagleda. Življenje imaš pisano, pot daljno, neznanu in temno. Ako preživiš. . ."

—"Govori!"—Ne da bi dvignila oči je šla s hladnim, črnim prstom po moji dlani in pričela: "Duša tvoja je široka, srce črno, da gorje tisti, ki se vate zagleda. Življenje imaš pisano, pot daljno, neznanu in temno. Ako preživiš. . ."

—"Govori!"—Ne da bi dvignila oči je šla s hladnim, črnim prstom po moji dlani in pričela: "Duša tvoja je široka, srce črno, da gorje tisti, ki se vate zagleda. Življenje imaš pisano, pot daljno, neznanu in temno. Ako preživiš. . ."

Volkovi

Kurir Blaž je gazil sneg. Do kolen se mu je udralo. Včasih se je ustavljal, da se v mesečni ogleda, če ni zašel. Luna je sijala in sneg se je lesketal.

—"Najbližja vas je Ambrus!" je dahnul ves zasopel. "Do tja ne pridem!" In se je z zadnjo močjo potegnil na drevo. Od tu je streljal v tropo kociincev do jutra. Tedaj so ga rešili partizani, ki jih je privabilo streljanje.

—"Najbližja vas je Ambrus!" je dahnul ves zasopel. "Do tja ne pridem!" In se je z zadnjo močjo potegnil na drevo. Od tu je streljal v tropo kociincev do jutra. Tedaj so ga rešili partizani, ki jih je privabilo streljanje.

SHOPPING DAY LEFT BUY CHRISTMAS SEALS

NAZGANILO: Ker nas je že več ljudi naprosilo za naslove jugoslovanskih oblastev v Združenih državah, naj tu navedemo, da naslov jugoslovanske ambasade se glasi: Yugoslav Embassy, 1520 - 16th St. N.W. Washington 9, D. C.

Yugoslav Consulate General, 188 West Randolph Street Chicago 2, Illinois. Pišete lahko v slovenskem, srbohrvatskem ali angleškem jeziku.

DOPIŠNIKOM IN ČLANOM JEDNOTE: Kadar pišete Prosveti ali v glavni urad SNPJ, ne pozabite v naslovu napraviti poštno številko 23 za besedo "Chicago".

"PROLETAREC" Socialistično-delavski tednik Glasilo Jugoslovanske soc. zveze in Prosvetne matice. Pisan v slovenskem in angleškem jeziku. Stanje 23 za celo. \$1.75 za pol. \$1 za četrt leta. NAROČITE SI GA! Naslov: PROLETAREC 2301 South Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

"PROSVETA" 2657 S. LAWNDALE AVE. GENE LISTU SOI: Za Zdrav. dravstvo in Kanado \$2.00, Za Chicago in okolice je \$0.50, 1 tednik in \$0.50, 1 tednik in \$0.50, 2 tednika in \$1.00, 2 tednika in \$1.00, 3 tednika in \$1.50, 3 tednika in \$1.50, 4 tednika in \$2.00, 4 tednikov in \$2.00, 5 tednikov in \$2.50, Za Evropo je: Dnevnik \$11.00 - Tednik \$2.20. Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebne vzote denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, kat. ki je v vaši lastini.

V vinogradih

Borisav Stanković (Nadaljevanje in konec)

Izveleka je vedrico in pričela nalivati vrče, a se je vsa tresla, drhtela in vode ni nalivala v vrče. Kakih deset vedric je izveleka, preden je napolnila en sam vrč. Nastala je luža. Komaj je napolnila en sam vrč. A ni odšla. Vsa zagregta je obstala. Ni smela oditi, ne da bi se pobotala. Saj ve, da je po takem ne bi pogledal in da bi jo tako zalil in zbadal, da bi odšla kakor zblaznela. In potem je bila kljubovoljno razsrjena, divja, nato pa spet pobita, kakor da so ji vsi v hiši pomrli. Zato je obstala, drhtela in se majala. Čakala je, da bi jo jaz prvi ogovoril, četudi kar najbolj grobo, ona pa mi bo brž odpustila, me prosila, se nastemelja in bova tako spet zbogana.

—Kaj ti pa je, da si vrč razbil!"

—Kaj pa bi, ko sem ti tako zoprni, da jočeš zaradi mene!" ji odgovoril napurjeno. Gledala me je. Kakor se je bila sklonila, da bi dvignila vrč, tako je tudi obstala. Na trepalnicah solze, usta raztegnjena bolestno in jokavo. Jaz pa sem bil dovolj močan, da sem vzdržal ta pogled.

—"Oh!" je vzdihnila, dvignila vrč in komaj odšla skozi dvo vrtna vrata. "Da, zaradi tega sem zdaj molčal in se še delal jeznega, srditega. Resda se je ona takoj potem trudila, da bi se pobotala, vendar se ni prehujo jezila, ker sem jaz kljuboval. Saj je vedela, zagotovo vedela, da se bova tu v vinogradu zbogala; da, bova, kakor že lani, oba obrabla ena na drugo, da bom metal grozde v njegovo kosarico, rabil njen nož in potem, ko bova nabirala jagode, bom nalahé stiskal njeno roko v svoji in tedaj se nama bodo prsti prepletali in se bosta dotikali glavi, obraza, lasje.

—Kaj ti pa je, da si vrč razbil!"

TISKARNA S.N.P.J. sprejema vsa v tiskarsko obrt spadajoča dela Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih. VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerne, unijsko delo prve vrste. Pišite po informacije na naslov: SNPJ PRINTERY 2657-59 S. Lawndale Avenue Chicago 23, Illinois. TEL. ROCKWELL 2-4904